

Universitätsbibliothek Wuppertal

C. Valerii Flacci Setini Balbi Argonauticon Libri IIX

Valerius Flaccus Setinus Balbus, Gaius

Lipsiæ, Anno M.DC.XXX

In primum librum

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1194)

LUDOVICI
CARRIONIS BRU-
GENSIS CASTIGATIO.
NES IN PRIMUM LIBRUM
VALERII FLACCI.

SI Cymeæ, omnes legunt: Si Cumee, quod verbum non temerè rejecissem, nisi me veterum librorum consensio aliò impulisset. Nam & in 6. *Aeneidos Virgiliana*; Talibus ex adito dicis Cumea Sibilla. & in *Ecloga 5. ejusdem*. Ultima Cumei venit jam carminis ætas. Codices ad unum omnes calomo exarati scriptiōnem Græcam in vocabulo Cymeus retinent, nisi quòd in alio quodam Cimei more Latino scriptum reperi. Huc adde, quòd in tribus libris veteribus Isidori, ubi posterior ille Virgilia versus citatur, non aliter quam Cymæus legatur: cum tamen alias, idem Grammaticus vocem, Cumeus, non recitat, quare & hic & apud Virgilium, antiquitatis rationem habendam existimo.

Namq; potest Variant hic & rypis excusi & calamo exarati codices; quorum hi, potes; illi vero potest; nonnulli potens habent. Si potes

Nn

recepte-

receptis, sensus erit; Fave, namq; potes: sin verò potest, referendum erit ad Domitianum: & id verisimilius est, putavi aliquando legi posse (quod tamen à veteribus libris abest.) Namq; potest, Solymoq; nigrantem: quam conjecturam cum cuidam amico ostendissem, is ut suam in sua Conlectanea retulit.

Ille tibi. Ita codex manuscriptus: alii, illa tibi, cod. verò utraq; lectio recedit. Nam, ut Grammatici meminere, sepè non ad vocem, sed ad rem fit relatio, sic infra:

fratrisq; parenti
Progeniem, divùmque minas: hunc nam foro
regi

Exitio, &c.

Que post me alius in sua Conlectanea pro suis coniecit.

Elice, vet. cod. Helice, quam lectionem, quid in omnibus veteribus monumentis constantem reperiri, retinendam censui.

Et sydon, vet. cod. Et sydon. Invento autem antiquos hac littera frequenter pro i, frequentius etiam pro v, usos esse. Sic supra, Cymex, pro Cumex: & Idymen, pro Idumen. Sic Chiron & Chyron, Phrixus & Phryxus, lacrymæ & lacrimæ, scriptum observavi: qua in re veteribus libris adherendum censeo.

Hæmoniam ita liber calamo exaratus. Alii, Amoniam, prior scriptura magis cum antiqui-

Vate congruit. Aliquando etiam sine Diphthongo scriptam comperio.

Frenabat. sic vet. cod. nec aliter omnia vetustatis monumenta.

Illius omnes. quidam amnes, reclamante & scriptorum & vulgari codicum fide legendum affirmant: ego, cum hac lectio tolerari possit, nolim aliud verbum ex ingenio substituere; tamen si locus hic mihi suspectus est.

Clausus hiatu. ita vetus cod. reliqui omnes, Clusus hiatu.

Tranquilla tuens. Sic hunc locum mutavi ex auctoritate libri manuscripti, non quod legebatur, tranquilla tumens, plane absurdum erat: quae in sententia etiam Turnebium posterius fuisse video.

Annue, daq; animum. ita vet. cod. Lugdunensis verò, Parisiensis verustior, Parisiensis recentior, Venerus, M. Fontii, Argentoratensis (uis enim impressis in hoc castigando usus sum) legunt, datq; animum, male.

Audisti, aufugerit. Sic in libro manuscripto: in aliis omnibus, audis, effugerit, prius malo.

Meque assiduis. Ita vet. cod. omnes autem: vulgari:

Laceta assiduis namque illius umbra. In hac vetusti codicis à vulgata lectione discrepantia, cum lectori suum iudicium reliquissim, quidam nuper in Conlectaneis suis priorem scriptu-

rae veteri meo libro (quem tamen nusquam nominat, sed ut suum adducit) desumptam, pro nova attulit.

Dabat hesternum. Cur hesternum vocat? an quod pridie missa venenis miscuisset? an externo legi debet, quod liber manuscriptus agnoscat?

Inmania. Ita vetus codex, ut immensus, immensis, & his similia, quae suo loco annotabimus.

Sic tandem. Monuerunt jam pridem alii non legendum hic sectantem, quam lectionem hodie scripti libri, Bononiensis, & omnes denique vulgares retinent: sed sic tandem, hoc etsi quin verum sit, nemo sanus dubitaverit, (neque enim quid ex alio sensus elici possit, satis video,) optarim tamen eam lectionem ab antiquo aliquo exemplari confirmari.

Aut curru ut omnibus vulgatis in libris locus hic corruptus est: quidam pro creditus, legunt Triptolemi, sine ullo sensu: alii aliter: aequè tamen vitiosè hæc autem germana & vera lectio est: aut curru ut saxos, &c.

Sola animos. vulgati omnes, animum.

Animi inceptum. ita vet. cod. alii, animi incertum. Sic Terentius Hecyra: Fecit animi ut incertus forem. Sic apud Lucretium: Nec me animi fallit. Sic apud Comicos: Excrucior animi. Talis etiam horum verborum variatio est in illo Vergilii lib. 6. Quale per incertam lunam, cum nonnulli libri incertam, alii inceptam habeant.

Ethe-

Æthera cæruleum. Sic liber calamo exaratus: reliqui omnes. Æthere cæruleum quaterer cùm Juppiter imbrem. quod aperte suppositum est. Admirabilis autem est omnium veterum librorum, quos hætenus videre licuit, error; si modò error dicendus est, quòd præter, non imber, scribant. cogitet lector.

Thespiaca ad. Vulgati ad unum omnes, Thespiaca & male.

Exit in umbras. Sic hunc locum mutavit Sabellicus. In eod. vet. & omnibus vulgatis legitur, exit in undas. quòd propter summam librorum consensionem rejicere non potui.

Omnis avert. Bonontensis, Venetus, & calamo exaratus, omnis avert: alii, omnis abit. prius magis placet.

Forma vet. eod. Fama: quòd malo.

Hos stimulant. Inepiè in vulgatis exemplaribus legitur, hos stimulat. neq; enim ad Junonem, sed ad Faunos referendum est: sic & liber manuscriptus habet. & ubi alii limine, ibi lumine; ubi illatis, ibi elatis legendum est.

Arcadio. vet. cod. Archadio: & supra, Archas, & ubiq; aliàs.

Cujus armata. quidam causantur heptimerin: vetus cod. cujus flammata. Si quis tamen malit legere, armata. eo quòd magis esse Pœticum. & propius ad illud Virgilianum; ferroq; armare venenum; accedere videatur, cùm illo non decrevi contendere.

Velit ille. *Quaedam exemplaria, velut ille, vetus verò Parisiense & manuscriptum, velit ille, ut ut legeris, sensus est apertus.*

Dextera nondum. *Vet. cod. dextera nondum, disjunctim, & ita scribendum esse etiam alii docuerunt.*

Inviti torfisse. *Licet maximam vim habeat, quòd se vel invito Jove, Juno fulmen torturam fuisse jactet; magis tamen, nescio quo pacto, mihi placet, si legatur invicti, cum veteri codice: quanquam alia etiam lectio contemnenda non est.*

Hunc quoque. *Omnes libri, præter Parisiensem & veterem codicem, hic vitiosi sunt, legentes Nunc quoque, pro Hunc quoque, id ex affinitate literarum evenit.*

Lamna. *Quidam nuper in veterib. libris semper Lamna, non Lamna, legi admonuit. Ego contra nunquam Lamna, sed semper Lamna invenio.*

Ut longo, ita vetus cod. alii, longè, prius placet.

Hic sperata sedens. *Vet. cod. Hic insperato. Si cui tamen prior lectio magis arriserit, per me ea fruatur licet; dum modo quod sequitur, Corripit, illa sedet, malit, quam Corripuit, filet hæc. Ego sanè suspicor verbum sedet ab imperito nescio quo legente, Hic insperata, è tercio versu huc translatum esse.*

Dotoq;. *Videndus hic Jo. Pierius in nonum.*

Vir.

Virgili *Aeneid.* & legendum cum *vet. cod. lata-*
taq; fluctu: non cum vulgatis, jaetataq;.

Viridiq; *thorus.* hanc lectionem liber *cala-*
mo exaratus, & pleriq; veteres recipiunt, & ma-
gis mihi probatur, quam alia illa, viridi totus,
tametsi non ignorem, olim in nuptiis ignes ex lau-
ro virenti fuisse adhibitos.

Rhœtus. Vet. codex, Rhetus. Turnebus pu-
 tavit non solum hic, verum etiam in omnibus aliis
 Poëtis legendum esse Rhœcus, idque ex *Aliani*
varia historie lib. 13. cur ego contranitenibus o-
mnibus veteribus libris non assentior, & citius in
Aliano, quam in infinitis ferè Poëtarum locis vi-
tium esse concessero, idem tamen aliquando Pierius
ex Interprete Callimachi suspicatus est.

Atracia. vetus cod. Extracta, malè. Nam *Hip-*
podamia etiam Ovidio Arrasis & Atracia ap-
pellatur.

Hac *Peleus. ita vet. cod. alii.* Hic *Peleus, hic*
ense furens, qua lectio an melior sit, videat le-
ctor.

Peragit Clanis Actora. Variè hic locus legi-
tur, nec sat scio an ullo in libro non vitiosè. Aldi-
num exemplar habet, Peragit Clytus antora;
reliqui vulgari codices, Peragit Clarus Antora.
vet. cod. ut excusum est. Sed has de re latius in no-
stro, quem in hunc Poëtam scripsimus, commen-
tario.

Acclinisq; ita legendum manuscripti libri

docent, nec ferè aliter omnia antiquitatis monu-
menta habent.

Num sciviet. *Quidam libri, Nunc sciviet. Alii, non sciviet ut Sabellicus legit: codex vetus, Nunc sciviet, quod placet.*

Fixam gerit. *ita vet. codex. alii omnes, fixam erigit. certè plenior oratio est, si gerit, quam si erigit, legas,*

Pelagum quantos. *Omnes ferè nostri temporis Grammatici, dum asserunt pelagus virilis esse generis, hac falsa Valerii auctoritate suam, fulciunt opinionem, cum tamen in vet. cod. legitur, Pelagus quantos, nec apud alios aliter reperiam.*

Quas referam. *ita omnes vulgari: vetus verò eod. Quam referam.*

Fraternæ si des accedere. *Hunc versum, alii aliter legunt. Ego sanè lectionem, quæ mihi maximè Valeriana videbatur, elegi,*

Thetidiq̄ue juvenum. *Vetus cod. juven-
cam. Hoc tamen si & Turnebus (quem omnium
Gallorum doctissimum fuisse, Adversaria nuper
edita facile convincunt) & ego admonueramus;
alii tamen vi novum & à nemine antiq̄a obser-
vatum, è veteri meo libro in sua Conlectanea re-
tulit.*

Mens tamen. *ita vet. cod. & antiquiores ex-
cusi: alii verò, Mens tumet. quam Fugentini
emendationem esse suspicor.*

Longa Minyas, *ita vet. cod. Alii. vates Mi-
nyas.*

IN VA
nyas. Nec est
per scriptum
Pallore
uterg. Parvif
Moni
geretur. pra
pernoscer
in versu Ti
Illa sacra
Retu
quos ita lo
Illa sacra
Retu
Nec vir
ram & v
Rettulit è
Nam si v
tes oracula
manu puer
divinatione
versabantur
eodem spect
Sepe ill
Aera p
aera pin
Quan
Quantis
Procu
Alii, oste
Omni

nyas. Nec est dissimulandum, in veteri libro semper scriptum esse Ninia, non autem Minya.

Pallore viris. sic liber calamo exaratus, & uterq; Parisiensis. Alii omnes, Pallore oris.

Monitu pernoscere. Sabellicus, cum hic legeretur, pranoscere omina censuit legendum, pernoscere omnia, inepte. Simile quoq; vitium in versus Tibullianos irrepfit.

Illa sacras pueri sortes ter sustulit; illi

Rettulit è trivuis omnia certa puer.

quos ita lego:

Illa sacras puero sortes ter sustulit, illi

Rettulit è trivuis omnia certa puer.

Nec virum doctissimum, qui contempta & veterum & vulgatorum librorum auctoritate legit, Rettulit è trinis omnia, audiendum existimo. Nam sive loquatur de loco, ubi dabantur per sortes oracula, in Fortune templo. (Sortes autem manu pueri versabantur, ut est apud Cicer. 2. de divinatione lib.) sive significatur locus, ubi sortes versabantur ad Lunam; lectio convenit. Fortè eodem spectat versus Propertii lib. 1.

Sepè illa immerite causata est omina luna.

Aëra pennis. ita vetus codex: reliqui omnes, aëra pinnis.

Quandoq; datur. Aliter vulgati, nimirum, Quantisque datur, male.

Procul ostentabat. Vet. cod. ostendebat. Alii, ostentarat.

Omnibus inde via. sic vulgati. Verus cod

inde magis. *Sic infra, ubi alii, deduxere, ibi
vet. cod. diduxere, atq; ita ferè ubiq; legitur.*

*Cœperat à gemina. Hanc lectionem veteris
cod. servavi, remittentibus Sabellico & Gifanio, qui,
discedere, legendum putant. Carminis autem
sententiam alibi ostendam.*

*Nequiquara. Vocem hanc cum alii Lucretio,
alioq; auctoribus restituissent; ego quoq; primus
Valerio multis in locis ex vet. cod. reddidi.*

*Chaoniiq; vides. Hunc versum, qui in omni-
bus libris hactenus excusis illum sequitur, fidens
superisq; mihiq; huc transferendum curavi
sequutus veterem cod. Miror certè neminem id
animadvertisse, ne ipsum quidem, qui hos versus
propè casitus præterit, interpretem.*

*Incertus. Alii legunt, i certus; vetustiores,
incertus, quid si legamus, i incertus?*

*Mitte metus. ita vetus codex. Vulgati omnes,
Mitte manus, per manus, manuum in cœlos ex-
tensio significatur.*

*Hærent. ita vetus cod. & omnia antiquitatis
monumenta, non sunt ergò audiendi, qui propterea
quòd heres & hereditas sine Diphthongo scri-
bantur; etiam hæreo ita scribendum putant.*

*Obruat Ideam. Alii obruit, prius elegan-
tius iudico.*

*Raucos ad litoris. ita vet. cod. Alii, paucos
ad litoris, ut inter se opponantur paucos &
quotiens; mihi tamen vetusta lectio magis pla-
cet.*

IN VA
Pontumq;
ontumque
crudo plerique
Grammatici
omnia, qui
omnium hacten
ponit: nunc v
cod. lectione or
Cratera
regio vindi
Mimantem
lice dissolvi.
Georg.
Bacchus &
Centaurus
Et magno
Levitore
scripsit, sed cur
hac in parte s
qui legunt
& Pholus illi
hanc fuisse ex
pro Pholus
uebantur. Sa
amfator pro
sulphur, fo
qui non f, sed
meo codice f
iteraf, & f

Pontumque polumque. Omnes vulgati, Pontumque Cretamque. In quo versu explicando plerique minorum gentium, ut ita dicam, Grammatici insigniter alucinati sunt, quorum somnia, quid attinet, commemorare? cerè nemo omnium hæctenus ex hac difficultate se expedire potuit: nunc verò apertus est sensus, & cum veteris cod. lectione omnino conveniens.

Cratera minantem. hic etiam nodus fuit egregio vindice dignus; cum alii Nysantem, alii Mimantem, legerint: quem adjutus à veteri codice dissolvi. Est autem imitatus Virgilium lib. 3. Georg.

Bacchus & ad culpã causas dedit; ille furentes Centauros leto domuit Rhetumq; Pholumq;
Et magno Hylaum Lapithis cratere minantem.

Leviore Tolum. Sic libri vulgati & manuscripti, sed cum nusquam de Tolo legatur, libenter hac in parte subscribo Sabelico & cod. Lugdunensi, qui legunt Pholum: præsertim cum & Æson & Pholus illi bello interfuerint. Originem vitii hanc fuisse existimo; cum scriptum esset, Fulus pro Pholus. (veteres enim promiscuè f, & ph, utebantur. Sic enim in Paudectis Florentinis triumphator pro triumphator, sic infra sulfur pro sulphur, forcus pro phorcus legitur) fuerunt, qui non f, sed t, esse arbitrarentur. (Nam in veteri meo codice, forma hujus literæ quàm simillima est literæ f,) & Folum in Tolum permutarunt.

Tol-

Tollere remo ita omnes tam prelo quam calamo expressi libri: & sic infra etiam locutus est. Turnebus tamen putavit legendum, Pellere remo; quod non temerè admiserim.

Deis ut dent nostro. Basiliensis editio cum aliis excusis, Deis video nostro. Alii illum ineptum sonum vitantes legerunt, Deis videam nostro, sine ullo sensu, melior est lectio vet. cod. vota Deis ut dent, ait enim tale, quid se à Diis optasse, & optatum tulisse.

Solverat amplexu. ita vet. cod. Alii omnes, Morantis solverat amplexus.

Cristatus gemino. Cur Valerius Cometam, Creteum, ut vulgati omnes, aut cur Cleveum, ut Maserius alucinatur, vocat? certè non video, quare servari vet. codicis lectionem. Si quis alteram priorum malit, & solidam rationem attulerit, cum illo non pugnabo.

Iphitus. Male Lugdunensis, Argentoratensis, & Parisiensis, Iphirus; cujus nec Apollo jus, nec Orpheus, nec ullus deniq; alius Poeta meminit. Hic verò Naubuli filius fuit: sic enim vet. codex, non Naubolum vocat.

Sudantem pondere. cum in utroq; Parisiensis & Veneto legeretur, sudantem, vitio librarii Argentoratensis irrepfit, fundantem. Id observans Gryphius, & qui eum secuti sunt, temerario quodam castigationis genere substituerunt, fundantem pondere, quod jam omnibus vulgatis codicibus turpissimè inhaeret.

At fra-

IN VA
At frater

Maluit

Cui ver sui

qui legendum

quam quid si

intelligere, n

sequor. V

cro, & c qu

Hic vari

res. Sic infi

des. ubi on

Inclitus

elytus. qu

nate, qua la

biur.

Hinc B

Hinc Bure

ton, ubi ven

Ter qua

mplaria,

quater; m

poeticum v

si à veter

marer.

Phlias.

Pelyas. n

pelonio an

de utroq; n

Portat

At frater. *Vulgati omnes, At frater plenior annis,*

Maluit Anchæos vellus cōtingere Phryxi, Cui versui vitium subesse suboluit etiam Turnebo. qui legendum putabat, Maluit Anchæo. quamquam quid sibi hic vellet Poëta, parum visus est intelligere, nisi ego ejus interpretationem parum assequor. *Vet. cod. plenior actis Maluit Anchæo, & c. quod apertè verum est.*

Hic vatis. *ita vetus cod. Alii omnes, Hic vates. Sic infra vet. cod. palla imos ferit ima pedes. ubi vulgati, palla imos ferit alba pedes.*

Inclitus. *sic liber calamo exaratus. Alii, inclutus. quidam etiam, inclutus, eadem varietate, qua lacrumæ, lacrymæ, & lacrimæ, scribitur.*

Hinc Butes Actæis. *Aliter omnes vulgati, Huic Butes Attæis. Sic infra, ubi alii Himeton, ibi vetus codex, Himeton.*

Ter quater. *Etsi quotquot vidi antiqua exemplaria, hoc in loco consentiant legendo, Te quater; minus tamen & mihi & doctioribus id pœticum videtur: & ter quater, legere malim, si à veteri cod. aliquo has in opinione confirmarer.*

Phlias. *vet. cod. hic mendosi sunt, qui legunt Pelyas. neq; enim is inter Argonautas aut ab Apollonio aut ab Orpheo recensetur; cum Phlias ab utroq; nominetur.*

Portat calataq;. *Vulgati omnes, portat celerac-*

ler aëra : *Maserius*, celer insita : *Vetus codex* portat calataque, *optimè*.

Sed non Iphi. Nam is in bello, quod *Ectes* contra fratrem gessit, occubuit, ut dicitur libro septimo, ubi *Jason* queritur eum occidisse. Quodque meus (inquit) vestris pro mœnibus Iphis. Plerique, inter quos *Philippus Eugentinus*, putârunt legendum, sed non Iphitus. (sic enim omnes codices, præter *Parisiensem* & calamo exaratum, habent.) nec viderunt se sillabam natura brevem, constituere longam. Antiquior *Parisiensis* legit, sed non *Typhi tuis*, quod ut hîc recipiamus, non video sanè, quo modo in carmen septimi libri jam citatum admitti possit.

Felices. Ita *vetus codex*, & omnia antiquitatis vestigia.

Ah quotiens. Etsi communis etiam doctorum sententia recepit hodie, ut toties & quoties scribatur; magis tamen me veteres & libri & Grammatici movent: ut totiens & quotiens scribendum censeam. *Victorinus* enim ait, quedam Adverbia cum n, scribenda esse, ut totiens, quotiens, & Caper; sine n, inquit, scribenda sunt, millies, centies, decies. Totiens & quotiens cum scribuntur, cum n, scribenda sunt.

Gereſto. sic legendum: non, ut pleriq; vulgati habent, *Geraſto*. Vide *Strabonem* libr. 10. *Mellam* libr. 2. *Solinum*, cap. 29.

Fissaque fluctu. Ita omnes libri vulgati, præter *Ma-*

ter Maserium & librum Parisiensem, qui legunt, fixa q; fluctu. *Vet. cod.* Fessa q; lucta, prima lectio maximè placet.

Concludere. *Vetus cod.* conducere, quod verbum nescio an satis huic loco conveniat.

Arcadio. Hic iterum Archadio scriptum inveni, sanè multis locis in veteri cod. aspirationem observo, quæ à vulgatis abest. sic Hagnia des pro Agniades, sic Archanum pro Arcanum, quod verbum in omnium scriptorum verustis libris tam frequenter ita scriptum est, ut parum absit; quin eam scripturam planè retinendam esse commendam. Sic semper Acastum pro Acastum, & infra Chalpen pro Calpen, & choruscus pro coruscus, nec dubito, quin multarum litterarum usus nobis adhuc incognitus sit, qui tamen paulatim apparet.

Complexus pectore. *Vetus codex,* complexus pectore. prius magis placet.

Rapuit pavidò. *Vetus codex,* & uterq; Parisiensis hanc habent scripturam: recentiores verò, Rupit pavidò, inepte. Simili comparatione alibi usus est Virgilius.

Pulcherrima Graiùm. Pulcher antiquiores eum aspiratione scripsisse, non solum omnes libri, quos hactenus videre contigit, sed etiam Grammatici testantur: sic enim Valerius Probus, Tria nomina Latina post c, aspirationem acci-

accipiunt, Lurcho, Pulcher & Orchus. Et Servius tertio Georg. Tria veteres habebant nomina, in quibus c literam sequeretur aspiratio, Sepulchrum, Orchus, & Pulcher: è quibus Pulcher tantum hodiè recipit aspirationem.

Annuit. Sic vetus codex melius, quam omnes vulgati, Abnuit. nam eum non solum admisit, verum etiam filia dignatus est conjugio. Unde dicitur; Videt è grata nunc stirpe nepotes, ita enim liber manuscriptus, non ut alii, Videt è Grata tamen si utrumq; recipi possit.

Hac mihi ut hinc, ita vetus cod. Alii omnes, Hinc mihi cur, prius malo.

Et Tanaim. Sic constanter vetustiores editiones, & liber calamo exaratas: alii. Et Tanai, sed ex conjectura, non ex rei veritate.

Animæq; parentum. hæc est lectio libri manuscripti: vetustior Parisiensis, Animæque parentum. hinc recentiores. Animæque perceptum.

Dona ferat. Lugdun. Damna ferat. Quæ scriptura mihi quidem non paulo magis quam altera illa placeret, si vetustate niteretur, sic infra pro eo, quod omnes vulgati, quæ classe, vetus habet, qua classe, & pro Asiam concedere, vetus codex. Asiam concedere: quod propter brevius minus sillabæ spacium non audeo recipere.

Summa movebo: Experiar. Vulgati omnes.

Sum-

Summa movendo experiar. idem utraq; lectio significat.

Me primum. Horum versuum intricatissimus fuit ordo, tum propter lectionum variationes, tum propter distinctiones & interpunctiones; ut taceam perturbatum sensum, in quo eruendo quidam mirum in modum se torserunt. sic enim ferè antea legebatur:

mea primum regia mundo
Japeti post bella trucidis, Phlegrag; labores
Imposuit: durum vobis iter & grave cæli
Constituit.

hæc autem, quam excudendam curavi, mihi videtur esse vera & distinctio & lectio, idque assensiente ver. cod.

Motusq; niger. *Vet. codex*, motoq; niger, & totiens demissa, ubi vulgati, totidem.

Pyragmon. Sunt, qui malint scribere, Pyragmon & cygnus, quam Pyragmon & cygnus, tum tamen aliter veteres libri habeant, & in multâ dictionibus c. pro g. positam esse, ut inquit Scaurus, mirum non sit, quam literam non fuisse diu apud Latinos, inventam verò à Spurio Carbilio nova forma idem Scaurus & Victorinus, teste Pierio, asserunt.

Latumq; profundum. Qui hanc lectionem veteris cod. non intellexerunt, maluerunt conjectura usi legere, Latiumque profundum, forte, altumque profundum. Altum enim pro mari apud hunc Poetam & Virgilium frequens est, nisi

profundum pro eodem accipias; ut infra: Pater ipse profundi. Et apud Clavianum:

Inventa secuit qui primus nave profundum.

Et alias sepè. nam prima lectio prorsus absurda est.

In monte chalybs. Sic liber calamo exaratus: alii, montemque chalybs, ineptè. Erroris origo ad verborum transpositiones referenda est: cum enim scripserent librarii, monte inque chalybs, pro in monte chalybs, natum est verbum illud, montemque, quod possim in vulgatis existat. Sic Jacobus Reuwardus cap. ultimo. C. de testam. milit. pro tribunatum militum, eleganter restituit in tribunatu militum. Sic Jacobus Cujacius cap. penult. de bonorum possess. contra tab. pro eo, quod in vulgatis est effectum, in effectu legendum esse, acutè animadvertit, uterque sanè I. C. hac ætate doctissimus. Renardi autem nostri emendationem eò libentiùs attuli, quòd eam in duobus manuscriptis libris liquidò compererim, ita ut de lectionis integritate vix dubitari possit. Observandum est hic in veteri codice scribi calyps pro chalybs, aut certè calybs: quemadmodum in Pandectis Pisanis, optineo, opstringo, & similia.

Tollere harenis. ita vet. cod. & omnes antiquiores: Varronem tamen ab ariditate deduxisse, testis est Servius.

Pup-

Puppis in obliquam. *Hæc est lectio veteris cod. Alii habent: Puppis in obliquum, resonos latus accipit ictus.*

Antennaque. *Sic liber manuscriptus & alia antiquitates, nec placent Grammatici, qui dictum putant, quod ante se habeat antennem, quasi antenna, scribendum sit. Dicitur autem ab an, quod præscis circum erat, & tenendo: est enim id, quod Carchesson nominatur.*

Terras spe pelagi. *Qui sic legunt, amaram quandam insultationem esse existimant: alii verò, pro quibus vet. cod. facit, linquite terræ spem pelagi, addentes iis, qui mare ingrediuntur, nihil præter mortem obversari debere, quandoquidem ea non majori quàm unius asseris interstitio à navigantibus absit; temerarium itaque esse, in mari terras cogitare.*

Aspectu in misero tota cum. *ita vulgo. & sunt, qui heptimimerim excusent. At ego libentius legerim, ut vetus cod. habet, & excudendum curavi.*

Tendunt simul. *hæc mihi optima lectio visa est, tamen si liber manuscriptus haberet, ab Æolia tendunt simul æquore portæ. iudicent doctiores.*

Socer erigit. *In quibusdam operarum incuria legitur, socer exigit, pessimè.*

Heu luerim. *Ita legendum esse, non ut vulgari omnes habent, hæc luerint. satis patet ex sequen-*

ri, tua numina rector, Jam fuerint meliora
mihi, nam dux pro suorum salute & incolunitate
solicitus, quicquid periculi aliis incumbit, sibi id
deberi censeat.

Pascet honos. Variè hic locus legitur: in ve-
rustioribus excusis, pascit honos; recentioribus,
pascat honos; vetus cod. pascet honos.

Stas pater. Vet. cod. stat pater, quod tamen
alia manu depravatum fuisse videtur. sic vetust.
cod. tantus nostras. ubi vulgari, tantum no-
stras.

Dextræque sequuntur. Ita legit Philippus
Eugentinus: que lectio non displiceret, si vetus ali-
quis codex eam probaret: in recentioribus excu-
sis est, dextræq; sequentum, quo modo etiam
legendum putavit Turnebus: in vetustioribus ve-
ro & manuscripto codice, dextraque sequen-
tum, quod retinendum esse ex meo veteri libro
rectè nuper quidam in suis Conlectaneis monuit;
non tamen ea id ratione, qua ille faciendum puta-
vit, nempe quod veteres multa in a. produxerint,
que nos breviter constituimus. Nam exemplum il-
lud Prudentii, quod ex libro primo in Symma-
chum adducit, planè huic nostro simile, & ita ut
ille legit, legendum est. Mimica ridendaq; suis.
nimirum propter vocem encliticam. Alia, que
affert, huc non faciunt, sed de illis alias.

Inscia. ita vetus codex: alii, manus anxia.
utrumq; convenit. Et infra, Dædalus ora profi-
liit: vulgari, Dædalus Ida profiluit.

Cortina sic vulgati. vet. cod. Gortina. Sed de harum litterarum similitudine latius & diximus & dicturi sumus.

Fusus humo. Hanc lectionem & scripturam certam esse, cum antè legeretur, fusus humi, persuaserunt mihi infiniti ferè veteres libri Virgiliani: nam primo Aeneid. in illo, Quàm septem ingentia victor corpora fundat humi: humo, non humi, in omnibus antiquioribus exemplaribus scriptum est, quod nec Pierius dissimulavit, qui eam tamen scripturam admittere verèbatur, quid? quod ita etiam illud lib. 5. ejusdem: Cæsis ut fortè juvencis.

Fusus humo, ubi alii humi, alii humum habent, legendum ex tribus vetustissimis libris didici? quam loquendi rationem Valerius videri poterat imitatus esse, & ita planè habet vet. cod. meus.

Natiq; Lycurgum. Vetus cod. Ligurgum, quomodo etiam in sexcentis ferè vetustis libris, Virgilii, Horatii, Prisciani, Senecæ, & aliorum scriptum est, quare eam scripturam retinui, ut hoc loco verissimam: & verisimile est alios id post me etiam observaturos.

Melius pranosceret. ita vet. cod. alii, pernosceret.

Phlegetontis operti. Sic legendum coniecit Turnebus, cujus conjecturam vet. cod. meus probat.

Eolus antris. Omnes vulgati, Eolus arvis.

Liber calamo exaratus, Æolus antris, quod melius convenit cum epitheto secretis.

Quam multa leo. Qui hic putarunt legendum,

*Quam multa leo cunctatus in arta
Mole virum, rictumq; genasq; & lumina
pressat. facile convinci possunt, si auctoritas veterum
codicum omnium obiciatur, quibus illi ipsi ita
religiose adherere solent, ut vel errare cum illis,
quam cum vulgatis bene sentire, malint. Porro
quod ad scribendi modum attinet, Valerius Probus,
Artus pro Angustus, & Artus pro membris,
sola declinatione, non etiam scriptura distinguit.*

*Talia per lacrimas. Sic omnes typis excusi:
at exemplar manuscriptum, Talia per lacrimans.
Quod verbum, cum nondum alibi invenissem,
huc etiam non admisi: nisi forte litera n, interjecta
sit, sicut in vicensimus, octogensimus, trigensimus,
& similibus factum esse, ex Pandectis Florentie renatis
facile apparet.*

*Ævi rudis. Vulgati, rerum rudis. Sic infra dicit,
rudem sub limine rerum.*

*Niger avehit. Aut Charontem non ante carmen
magicum decantatum avehere umbras; nisi quis
secutus recentiores, legat, niger advehit, & interpretetur,
non ante magicam incantationem Charon advehit
umbras, ut ex iis cognoscatur, quod lubet, quod non placet.*

Incondita leti. sic vet. codex. Alii, incognita leti.

Quis

Quin fida manus, quin. *Vehemens & dira est hæc detestatio: nam magnam vim habet repetitio illa, quin, quin; majorem certè, quam si legas cum omnibus vulgatis libris, quem fida manus, quem; sine ullo commodo sensu.*

Rebusq; abscissa. *Hic locus nescio, quo modo oculos meos in priore editione subterfugerat: eum itaque Turnebus pulchrè restituit: nam & vetus cod. ita habet. Post quem tamen alius in suis Conlectaneis hanc emendationem magno clamore sibi vindicat, que hæc impudentia est?*

Victam si voluere molem. *Post hunc, versus aliquis desiderari videtur. In vulgatis legitur: Fata velint, si summa dies subverterit orbem.*

Sed eum uterq; Parisiensis, Aldinus, Bononiensis, & quotquot sunt Argentoratensi vetustiores libri, ignorant. Itaque non immeritò suspicor Eugentini esse, qui & alia sua carmina sub castigationis titulo huic Poète inferfit. Vetus codex:

Jupiter, & primæ velit omnia reddere massæ.

Sed, ne quid dissimule, margini adscriptus est, ita ut jure de ejus fide dubitari debeat, atq; adeò neutrum Valerii esse Jovem lapidem jurarim.

Maneat Pelyan. *Sic supra, Borean, lib. vet. habet, ubi vulgati Boream, hic Peliam.*